

MIHAELA BAL

ÎNGROAPĂ-ȚI MORTII
DEPARTE

roman

CȘMIGIU
books

Cuprins

Sub zodia calului orb	5
Ca în basme	20
Clipele primăverii.....	26
În castelul contelui Ianka.....	33
Vremuri tulburi.....	39
Cele două Cătăline	48
Promisiuni de familie.....	52
Jurnal de Colonie	62
Ion Mureșan	67
Greșeli de ziarist	73
Zvonuri, bârfe, fapte	81
Un loc prea îndepărtat	89
Căsătoria și alte neîmpliniri	94
Macarie cel nou	103
Felia de pepene roșu	111
La vrăjitoare.....	116
Simțul proprietății	122
Copii din flori.....	127
Amintiri în București	143

Din nou, acasă	151
Istoria cufărului	155
Lumea lui Grigore	169
Piane și hârtii.....	173
Drumuri vechi și noi	177
Prietenii nu mor niciodată.....	180
Moartea ca o petrecere.....	184
Între verișori.....	190
Părinți și copii	197
Piața de vechituri.....	205
O simplă drumeție.....	210
Casa pisicilor negre	221
Mâna blândă a mamei.....	225
Galerii spre Colonie.....	230

Sub zodia calului orb

Rătăcind pe câmpul dintre cele două pârauri, Gustav-cerșetorul a găsit un cal orb. L-a mângâiat pe coamă, a văzut că era bătrân și-i tremurau picioarele. A rotit împrejur ochii lacomi, nu mai era nimeni, deci era un cal al nimănui. Și-a scos cămașa numai petice și a înfășurat-o în jurul gâtului animalului, începând să-l tragă după sine, spre tufișurile de măceșe. Socotea să ia o piatră, să-l lovească în cap până o muri, să-l acopere cu ierburi și, noaptea, să vină cu Arpad să-l belească. Au să-l mănânce, au să-i ia pielea, au să trăiască din el câteva săptămâni. Mergea Gustav cu calul după el și simțea că, pentru prima oară, stăpânește ceva, este stăpân peste o viață sau peste o moarte, de el depinde. Calul simțea omul, venea împiedicat după el, o gloabă, gândea Gustav. Știa povestea acestor cai orbi. Nopti întregi, în copilărie, adormea ascultând tropăitul lor prin spatele caselor din Colonie și ei alergau mânați de Vâlva Băilor. Dimineața, se uita după ei, nu-i vedea, veneau oamenii flămânzi ca el, îi omorau și-i mâncau. Acum, calul venea după cum îl trăgea Gustav, într-o tristă înțelegere a rostului său. Da, o să-i sature pe oameni, după ce toată viața lui a cărat pentru oameni. Da, asta a fost bucuria și resemnarea sa. De mâine, va merge legănat în burțile lor, sătule de el.

– Hai, mă, mai repede, că ne apucă noaptea!

Iată că omul ăsta nu-l lasă nici măcar să se prăbușească singur, undeva. Ar fi murit de la primele lovituri, el era un cal cuminte.

– M-am ales c-o gloabă, fie ce-o fi, îl duc în Colonie. Seara, o să-mi spună povești...

Gustav se răzgândise brusc. Calul îl făcea mai sigur pe el, va trece pe sub ochii ălor și va spune că are un cal orb. E un lucru mare să ai un căluț.

Rămase apoi, o vreme, întrebându-se ce rost are el acolo, în drum, c-un cal orb. Se întrebese și calul dacă mai are rost să continue drumul alături de Gustav. Era un cal bătrân, oricum nu mai trăia mult. Lui Gustav îi dădură lacrimile... În fața căsuței de colonie, Arpad fierbea cina, niște bureți iuți, într-un tuci de fontă. Nu zise nimic de cal, probabil și el se gândea că-l vor mânca într-o zi.

Copiii din uliță se adunară lângă gard, strigând:

– Gustav-cerșetorul are un cal orb! Gustav-cerșetorul are un cal orb!

Măceșii păstrasera fructele din toamnă și Gustav molfăia câteva, scuipând sâmburii în pâraul pe malul căruia se retrăsese să se gândească. Dinții lui puternici se coloraseră în roșu-sângeriu.

– Cum vrei să te cheme? își întrebă calul. Sau poate aveai un nume... Eu ți-aș spune Vak. Oricum, pe-aici, cailor nu li se spune nicicum. Până și oamenii au porecle în locul numelor. Mie mi se zice *Cerșetorul*. Eu nu sunt cerșetor, dar așa mi se spune. Ai face bine să-mi dai de

știre dacă-ți convine să te cheme Vak, este o poreclă, înseamnă orb, pentru că ești orb, nu-i așa? Acum, nu mă pot gândi la un nume serios pentru tine. Peste noapte, vom dormi sub șopronul învățătorului. Nu te pot lăsa singur, că, până dimineața, nici pielea nu mai rămâne din tine.

În fața căsuței, care avea curtea comună cu a tâmplarului Lazăr, Arpad așezase cina. Îl privea acuzator pe Gustav, care nu mai adusese mâncare acasă din toamnă. Toată iarna, trăise pe spinarea lui și când, în fine, venise cu ceva, îl lovisese mila. Calul cel orb va fi o povară și mai mare pentru viața lor de oameni săraci.

A doua zi dimineața, tâmplarul Lazăr și liota lui de copii veniră să se uite la cal cu mare curiozitate.

– Te duci cu el la primărie, Gustave? se interesă tâmplarul.

– Nu. E al meu.

– Asta nu se poate. Chiar dacă l-ai găsit, știi că este unul din caii orbi scăpați din mină. Trebuie măcar să-l declari.

Căzu pe gânduri, apoi, ceru tâmplarului o funie, legă calul și porni spre orașul de sus.

Sârma ghimpată se întindea printre buruieni înalte și uscate, pe un câmp sub care au fost săpate galerii de mină. Sub pașii lor, pământul suna a gol, cu mici cutremure la fiecare apăsare a scoarței. Îi era frică să nu se prăbușească în hăul de sub el, cum auzise că s-a mai întâmplat cu caii sălbatici veniți la păscut sau fugăriți de lupi. Mulți ani, oamenii, printre care și mama sa, au

crezut că nechezatul prelung, ce se potența prin ecouri sinistre chiar sub ei, e plânsul Vâlvei Băilor, care atrage tineri sub pământ să se logodească cu ei. De fapt, erau doar caii. Cărarea se deschise spre strada mare. De la distanță, se vedeau căruțe cu butoaie care zoreau spre consumul alimentar al evreului David. Peste puțin, și Gustav intră pe strada mare, chiar prin spatele băcăniei, și se opri în piața din fața Castelului. Aici, odihneau mai mulți oameni cu cai, care așteptau ceva. Gustav nu intră în vorbă cu nimeni și așteptă și el. Calul său era răbdător și, așa cum încremenise, părea și surd, nu numai orb.

Un funcționar trecu prin fața fiecăruia și îi puse să-și spună numele, i-a scris într-un catastif și fiecare a pus degetul înmuiat în cerneală în dreptul numelui său. Gustav singur a cerut tocul și s-a iscălit spre nedumerirea celorlalți.

– Aaaa, face pe deșteptul!

L-au urmat pe omul primăriei până la magaziile din spate, unde se țineau cărbunii:

– V-am adunat să vă dau de lucru. Nu mă interesează dacă sunt caii voștri sau i-ați furat! Primăria are nevoie de vidanjori. Fiecare va primi o hazna pe care o umple dimineața, din Colonie și o varsă pe câmp, lângă abator. Înțeles?

Toată lumea știa ce înseamnă asta, dar nimeni nu a protestat.

– Săptămâna viitoare, vă trimitem în altă parte.

– După ce primim banii, a tunat vocea unuia mai îndrăzneț.

– Da, așa e. Vrem banii după fiecare săptămână. Dacă nu... îndrăzni încă unul.

– Bine. O să mai vorbim. Începeți de azi.

Spre seară, Gustav se întoarse în Colonia de Jos cu calul, așa cum plecase dimineața. A mâncat iarăși din bureții iuți ai lui Arpad, fără să se sinchisească de privirile dușmănoase ale camaradului. În fond, casa era a lui Gustav. Dacă ar fi vrut, de mult îl dădea afară.

La sfârșitul săptămânii, Gustav primi de la primărie câțiva bani, cu care a cumpărat de la David pâine albă și niște carne afumată. Arpad nu era acasă. Mai târziu, Gustav a fost trezit din somn de vocea unei femei care se certa cu Arpad.

– Mi-ai spus că ai o casă a ta, numai a ta. Văd că e cineva aici!

– E Gustav. Îl țin și pe el, de milă.

– Nu se poate!

Gustav se ridică în capul oaselor, le întinse pachetul cu mâncare, apoi, plecă spre șopronul învățătorului, să doarmă alături de Vak.

– Uite, de-aia îl țin. Mai aduce și el câte ceva. Ia și mănâncă!

Femeia se potoli.

Din ziua aceea, de când s-a decis să plece din casa lui, Hilda se făcuse stăpână. El dormea sub șopru, cu calul. Era încă frig, dar erau semne clare de primăvară. Arpad îl mai căuta din când în când și încerca să se scuze. Mereu îi dădea asigurări că, dacă vrea să se întoarcă în casa lui, era binevenit. Ar fi fost bine, dar nu

se potrivea nimic. În primul rând, că Hilda știa că este casa lui Arpad, în al doilea rând, că nu putea dovedi că este casa lui, numai dacă îi aducea pe vecini la înfățișare, ceea ce însemna să se facă de răs și Arpad să plece de acolo definitiv cu a lui nevastă cu tot. Ținea la prietenia cu Arpad nu se știe de ce. Poate pentru că, de atâtea ori, Arpad i-a dat de mâncare. I-a adus și băutură. De câte ori a avut de băut, el n-a băut singur. Se putea spune că era un fel de chiriaș și plătea chiria cu mâncare și cu băutură, dar Gustav știa că, dacă ar fi plecat, s-ar fi plictisit îngrozitor. Serile lungi de iarnă cu viscol ar fi trecut greu fără Arpad. Și vara trecea greu fără el. Arpad însuma toate anotimpurile din Colonie, ale singuratului Gustav, care n-avea alți amici decât copiii de pe uliță, care veneau pe la el să le spună povești cu Vâlva Băilor și calul lui orb.

Prima amintire din Colonie a Cătălinei se putea numi *Omulcalul*. Nu se știe cum ajunseseră ei acolo, cu niște sârbi care căutau de lucru. A stat mult timp printre copiii minerilor, a mers la școala aceea cu nume ciudat unde i s-a spus Lazăr Cătălina, un nume cât se poate de comun și de românesc, deși nu vorbeau românește acasă. Cel mai mult timp l-a petrecut cu Gustav-cerșetorul, care vorbea limba lui pe care ea o înțelegea, pentru că devenise limba poveștilor. Coliba lui fără geamuri era lipită de căsuța lor. Îl auzea venind seara cu calul după el și, în spate, copiii țipând: Gustav-cerșetorul are un cal orb... El se oprea, întrebându-se: oare cum vede calul meu lumea? Apoi, se întorcea brusc spre Cătălina:

– Odată, Vâlva Băilor trecu noaptea prin Colonie. Dinspre canal, se auzea cum șuieră. N-a plecat cu mâna goală: l-a luat cu ea pe Arpad, pe care-l găsisese beat, pe uliță. L-a dus pe podeț și s-a făcut că-l împinge în apă. Arpi se făcuse vânăt de frică, ce mai, se cufurise tot. Își plângea de milă, nu alta, cum era și băut. I-a spus el: *Preacurato, preasfânto, mai lasă-mă o dată să-mi văd căsuța din Kokosvar! Da' vrăjitoarea și-a amintit că el n-are nicio casă, stă pe capul unui amărât care toată ziua golește closetele și cară scârna la haznaua cea mare, care e chiar lumea asta întreagă și i-a spus: Arpi, tu n-ai casă, ești adunat de pe drumuri de bietul Gustav-cerșetorul, Vâlva Băilor vezi că tot Gustav-cerșetorul îmi spunea, care trudește să te țină pe tine și n-are de pe urma ta nicio mulțumire. Te las cu o condiție: să mergi la Gustav și să-i duci ce ai tu mai de preț pe lume. Ce să fi avut Arpi de preț? Poate numai sufletul, dar și acela se ticăloșise, de când bătea cârciumile și maidanele. Merge el așa, cătrănit că n-are nimic de preț pe lumea asta și n-are cu ce mă mulțumi pe mine, ocrotitorul lui, când îi iese în cale o mătă faină. Arpi nu se gândește prea tare, saltă mătă să mi-o aducă. Atunci numa, altă minune! Mătă era tot Vâlva Băilor: Măi, Arpade, nenorocitul, păi eu nu ți-am spus să-i duci lui Gustav ce strângi tu de pe drum, ci numai ce ai tu și este al tău, îi mieună ea în ureche și fugi. Arpi rămăsese cu gura strâmbă de uluială. El, acasă, avea un singur lucru: nevasta. Și pe aia mi-a lăsat-o! De atunci, sunt eu înșurat cu Hilda, care a fost mai-nainte muiera lui Arpi și acu' stă cu mine, c-așa a vrut Vâlva Băilor.*

– Fugi d-aici, Gustave. Arpad nu știa cum să scape de muiere! Nu vezi că e la fel de urâtă ca Vâlva Băilor? ziceau cei mai bătrâni, dându-și coate. Dar Gustav nu-i băga în seamă. El și calul său orb vedeau lumea într-un fel mai luminos.

Hilda era urâtă, dar a avut curajul să rămână în Colonie, ea, fată de poticăraș. Arpad a fugit nu se știe unde, după cum nimeni nu știa de unde venise. Într-o zi, femeia i-a spus că a rămas pentru că era sigură că Gustav mereu se va întoarce seara acasă. Un om care duce haznaua este mai stăpân pe viața lui decât cel care coboară în mină. Asta o știau și nevasta tâmplarului Lazăr, și copiii lui, care se tăvăleau în noroi și-n țărână, și o știa oricine trecea prin Colonie.

După plecarea lui Arpad la Deva, lumea lui Gustav parcă s-a îngustat. Îi lipseau ciorbele lui nesărate, din bureți iuți, uscați pe sfori, palavrele lor cu care înșelau nopțile reci de iarnă, bucuria de a descoperi rezerve de băutură bine ascunse. Îi spuse calului său că simte o mare apăsare pe suflet și el parcă a înțeles că omul său are nevoie de un prieten la fel de naiv. Așa s-a născut o altă mare prietenie din viața lui Gustav, cea cu fetița tâmplarului Lazăr, Cătălina. Serile, stăteau de vorbă despre tot ce făcuseră peste zi și încă ceva pe deasupra, iar calul îi asculta.

Pe copiii aceia mulți și nespălați nu-i mai consideram frați, atât de împovăraătoare era rudenia cu

ei. Vorbele, *Cătălina*, *ochii și copiii*, m-au costat copilăria mea. Era mai mult decât se putea duce. Clipele petrecute fără ei au fost prea puține, de-aia mă gândesc la casa părintească așa cum te gândești la un coșmar care, oricând, se poate repeta. Gândul de a fugi mi-a aprins mereu imaginația. Un joc din vremea aceea consta în a-mi lăsa frații în fața porții, spunându-le să nu se miște, pentru că eu plec în Olanda sau în Germania sau în Franța... Dacă sunt cuminiți, le voi aduce câte ceva. Fugeam pe strada alăturată și, dacă era vară, culegeam de prin garduri corcodușe, dude, mere verzi și le spuneam că am venit cu cadouri. Dacă era iarnă, adunam pietre de prin băltoace, bucăți de lemn ciudat arcuite și le spuneam că sunt ofrande din templele Greciei. M-am gândit de multe ori să trec pârâul și să fug definitiv. Când fratele meu, Constantin, a crescut, de era aproape cât mine de înalt, m-a urmărit în misterioasa călătorie pe strada vecină. La întoarcere, a amenințat că mă părăște contelui Ianka, fiindcă am furat coacăze din gardul care mărginea castelul cu Colonia.

Odată, am furat un atlas geografic de la un inginer, Sigismond-Jiga Pittner, din orașul de sus, care se pregătea să emigreze în Argentina. Îmi amintesc și ziua plecării lui: rudele strânse în curtea mică și preoții. Cel catolic părea mai înalt decât toți, preotul ortodox era tânăr și frumos și preoteasa a plâns tot timpul slujbei, preotul greco-catolic a spus niște vorbe frumoase, mai era părintele unitarian și, lângă poartă, se adunase comunitatea mică a evreilor, cu rabinul lor. Celor care

plecau li se făcea o slujbă de înmormântare, cu toți preoții, de la toate bisericile Coloniei. Atunci, m-am băgat în casă și am luat atlasul. Noapți întregi, lângă o lampă, alături de Gustav cerșetorul, am croit imaginea călătorii prin lume. Ne purtam ca și cum ajungeam în țările acelea desenate, povesteam cum sunt oamenii, cum sunt casele lor, ce meserii au, ce mănâncă, dar, mai ales, vizitam castele.

Nu știu care era legătura, dar, de câte ori ajungeam în câte o țară, mereu trebuia să dorm în castelul Ianka. În pofida imaginației, nu reușeam să mă rup de ceea ce îmi popula zilnic existența. Toată copilăria, castelul a revărsat asupra mea fascinația departelui. Și acum îl văd acolo, crescând din malul abrupt al pârâului, zimțând cerul cu turnul gotic. Pe orice stradă din Colonie apucați, n-aveai cum să nu ajungi în spatele lui. Ziua când am intrat prima oară acolo a fost cea mai frumoasă din copilărie. Seara, i-am povestit lui Gustav cum arată Țara de Foc, descriindu-i, de fapt, peisajul pe care l-am admirat de la una din ferestrele castelului. Gustav a zâmbit îngăduitor, apoi, mi-a descris Alaska și, după cum mi-am dat seama, era peisajul pe care l-am văzut cu el, mai târziu, de la fereastra altei camere a castelului. De parcă ar fi știut ce punem la cale, contele Ianka cel tânăr obișnuia să mă lase anume să intru prin spate, pe unde intra și Gustav, care făcea curat în curte. Mă strecuram, aproape lipită de zid, în salonul imens, care până azi a rămas cea mai mare încăpere în care am intrat vreodată, și, acolo, contele ridica discret capacul unui pian.

Instrumentul m-a atras mai mult decât călătoria imaginară pe mapamond, și Gustav a rămas singur în serile care au urmat. Fără mine, nici el nu mai era curios să știe cum arată lumea și amândoi ne-am resemnat, pentru un timp, la a recunoaște că nu vom trece granițele Coloniei, nici măcar până în orașul de sus, unde se plimbă domniile care nu lucrează la mină. Pianul contelui câștigase definitiv în fața atlasului. Pentru câțiva ani, salonul castelului cu pianul, la care am învățat să cânt, a rămas un loc de refugiu. Auzeam uneori, din spatele zidurilor, vocile plângărețe ale fraților mei. Atunci, săream să-i culeg de pe drum, să-i târăsc după mine spre casă și ei mă urmau, dintr-odată liniștiți.

Cătălina Lazăr, acum, Cătălina cea bătrână, zisă Linette, bunică și profesoară de pian, citea scrisoarea fratelui ei, contele Ianka, în fiecare seară, de când o descoperise printre multe alte hârtii. *Dragă Cătălină, în fiecare an, de când ai plecat, ți-am cumpărat câte un pian, sperând să te întorci. Cum vremurile nu mai erau prielnice așteptării, m-am dus și eu, lăsând în urmă un castel plin cu pianе, care, învechindu-se, nu vor mai fi bune de nimic. Dacă treci, fie și într-o călătorie imaginară, prin Colonie, nu uita să mângâi câte-o clapă. Fratele tău, Alpi Ianka, ruinat și exilat.*

– Grand-maman, la ora asta... păi, se poate?

Linette nu și-a dat seama când a început să cânte. Marcel, ginerele ei, era mereu deranjat de sunetul pianului. Era afon, lipsit de gust artistic, nu citea decât foarte rar, și, atunci, cărți de specialitate, pe care le arunca plictisit prin toate colțurile casei. Avea oroare de rafturile bibliotecii și evita camera dinspre grădină, unde Linette aranjase biblioteca. Sigur, nu despre vecini era vorba, ci despre el.

Se așeză la birou cu intenția să-i trimită și ea câteva rânduri fratelui ei, apoi renunță. O să-l sune mâine dimineată. Se mai gândi puțin la Gustav-cerșetorul. Pe el îl uitase aproape de tot. Poate mai trăia prin Colonie. Fratele ei se interesase mereu de el, dar în ultimii ani veștile nu mai veneau ca alte dăți. Nimeni nu mai ieșea din țară, nu se mai putea trimite o scrisoare, cât despre fugari, aceștia își pierdeau repede urmele prin Europa. Cortina de fier căzuse definitiv și cei pe care îi știa au rămas doar în amintiri.

Deși păreau nedespărțiți, într-o zi, lumea lui Gustav și a Cătălinei s-a clătinat din temelii. Cătălina Lazăr își mai amintește și acum, de acolo, din țara unde trăiește cu familia ei. Vremurile oricât de tulburi ar fi fost, pe ei nimic nu-i făcea să spună că viața e grea sau alte marafeturi de-astea, care stăteau pe buzele cucoanelor. Singură moartea părea mai tare decât toți. Și ea pândea după orice colț, luând chipuri înșelătoare și atrăgătoare.

La marginea Coloniei, era un cimitir plin cu morți amestecați: români, unguri, bosniaci, italieni, cehi, nimeni nu-i mai știa. Cătălina, până și acolo, găsisse loc de visare și de călătorie. Se oprea la mormântul unui tânăr italian, Luigi Pestrini. Și-l imaginase un fel de logodnic secret și începuse să-i trimită scrisori. În locul destinatarului, care, oricum, nu le mai putea citi, dintr-un capriciu, Cătălina începu să bage scrisorile în cutia poștală a învățătorului Mureșan. Nimeni nu văzuse rătăcirile fetei pe strada învățătorului. Nici învățătorul însuși, care, nu se știe de ce, crezu că fata lui Horvath, Margit, se îndrăgostise de el. Din această glumă, lucrurile au început să se miște altfel. Învățătorului i s-au aprins călcâiele după fata meșterului Horvath, care l-a încurajat, deși se vedea că n-are nicio tragere de inimă pentru el și, în general, pentru niciunul dintre băieții din Colonie.

Cătălina își vedea mai departe de treburile ei. Când nu avea grijă de frați și de cei doi copii ai lui Gustav, mergea la Ianka, apoi, mai trimita lui Luigi Pestrini câte o scrisoare, strecurată pe sub poarta lui Ion Mureșan. Într-o zi, scrisorile au încetat, pentru că venise holera. Atunci, s-au prăpădit doi dintre frații ei mai mici. Lumea a zis că i-a mai ușurat Dumnezeu, că aveau o casă grea și abia își puteau duce zilele. Tâmplarul Lazăr a căzut în patima băuturii de focul copiilor.

Ion Mureșan, nemaiprimind nicio scrisoare de dragoste, se gândi o vreme că poate Margit așteaptă din partea lui un gest de aprobare sau de încurajare, ca un

cavaler ce se crede. Chiar se duse, ca în plimbare, pe la poarta fetei, dar nu văzu pe nimeni în curte, de parcă familia meșterului Horvath nu existase. Deveni trist și, abia acum, văzu cât de singur a rămas pe lume.

Și în casa lui Gustav-cerșetorul se tulburau apele. Hilda îmbătrânise repede, ar cam fi vrut să se mute din Colonie. Tatălui ei îi trecuse supărarea pricinuită de fuga de-acasă a fetei care locuise cu un neisprăvit, Arpad, apoi, se măritase cu Gustav-cerșetorul, spre ocară neamului. N-ar mai fi căutat-o niciodată, dar singurul fiu căzuse la pat și, după o scurtă suferință, când tatăl a încercat toate leacurile din farmacia lor și a adus doctori mari de la Cluj, a murit scuipându-și plămâni. Acum, singura speranță a bătrâneții rămăsese această fiică rebelă și familia ei din Colonie. Nu atât fata îl mâna către Colonie pe bătrânul poticăraș, cât, mai ales, cei doi copii ai ei, nepoții lui, Arpad și Gury, pe care nădăjduia să-i trimită la școli și să le lase farmacia din orașul de sus. Gustav se întuneca la față, dar nu putea zice nimic. Toată viața a tras singur cu mârtoaga lui pentru familia care a trăit ca vai de lume. Acum, putea răsufla ușurat. Copiii se salvaseră, poate și Hilda, dar el nu se rupea de lumea lui din *Colonia de Jos*.

Într-o zi de primăvară timpurie, cu zăpadă pe munte și cu bălți lăbărțate pe ulițele înguste, calul orb al lui Gustav, înhămat la un căruț, trăgea puținele lucruri ale familiei pe la barieră, în sus. Hilda și copiii se mutau. Spre seară, el se întoarse singur acasă și simți singurătatea grea a nopții. Cătălina îi aduse cărbuni aprinși să-și

facă focul, dar el păru să nu observe râvna fetei. Se întinse pe pat și ascultă pentru prima oară liniștea.

Un vânt trist, aducător de zăpadă de martie șuieră scurt. Cătălina îl auzi și privi spre castel. Lumina din turn ardea intens ca lămpașul unui pricolici de mină. Îl auzise și Gustav și se grăbi să închidă ochii și să-și imagineze că ai lui s-au întors.

Contele observase și el că vremea s-a schimbat brusc. Bătea holoroacul dinspre munți. Era vântul cel rău, care aduce peste mica lor lume șoapte înfricoșătoare. Doar vrăjitoarele din marginea Coloniei de Jos se bucură când îl aud și ies din casă, despletite. Contele se gândi la Cătălina. De unde știe să cânte la pian, ce melodii va scoate viața din sufletul ei?

În noaptea aceea, nimeni n-a dormit. Fiecare s-a zvârcolit în așternuturi reci și a văzut umbre jucând pe tavane și pereți. Sirena a sunat lung spre ziuă, altfel decât în alte dăți. Se întâmplase o nenorocire în mină. Moartea lovise în zori și pământul i-a înghițit pe câțiva. Fanfara a cântat trei zile pentru ei, așa cum era obiceiul. Lumea i-a plâns, fără să-i cunoască, fiindcă erau morții tuturor. Unii au privit cu ură spre Castel, unde Ianka-tânărul bea liniștit ceaiul cu rom.

Ca în basme

Și calul necheză o dată și se făcu un armăsar frumos, de mai mare dragul. Cine s-ar fi gândit că era același cu calul bătrân și orb, care, până mai ieri, cărase haznaua târgului? Nu, dragii mei! Vă rog să mă credeți, era calul fermecat.

Cu coama de mătase și coada fuior, bătu din copite și se ridică ușor spre ceruri... A avea ochii tăciuni aprinși, pe cuvânt vă spun. A nechezat din nou și soarele a strălucit mai vesel. Păsările cântau, pomii se primeniseră de primăvară și așteptau cuiburile și puii în crengile lor. Calul trecu pe deasupra, înfiorând frunzele tinere. O adiere abia simțită trecu peste tot locul. Și cei care mai erau pe afară au putut să-l mai vadă o dată, o ultimă dată, pe calul care, împovărat, cărase, cărase, și-acum... Ce lucru mare, ce diferență...! Un vârtej de foc parcă îl mâna din spate și el se ridicase pe nori, tot mai sus. Spre seară, o ploaie de flori căzu peste toată Colonia, înveselind copiii, iar pe bătrâni făcându-i să zâmbească, în mare tăcere.

Gustav plângea lângă pârâu. Au venit țigani să ia pielea calului. Nici măcar n-a avut tăria să-l îngroape. A încuviințat cu prea mare ușurință să-i vândă pielea pe câțiva bănuți. Asta a fost. Măcar a trăit glorios, alături de el, ultimii ani din viață... Glorios?